

Paavalin Ensimmäinen kirje korinttilaisille 16

Juoksukilpailusta ja epäjumalista

1.Kor. 9:24-10:13

Tervetuloa kuuntelemaan Alusta alkaen -ohjelmaa. Käsittelemme Paavalin Ensimmäistä korinttilaiskirjettä, tällä kerralla sen yhdeksännen luvun jakeesta 13 alkaen.

Edellä olemme kuulleet, kuinka Paavali kehotti Korintin sivistyneitä ja kypsiä kristittyjä luopumaan joistain kristityn vapauteen kuuluvista asioista, jotta eivät vahingoittaisi vastakääntyneiden sisartensa ja veljiensä uskoa. Tällainen asia oli esimerkiksi aterioiminen jonkin epäjumalan temppelin ruokalassa. Periaatteessa siitä ei ollut jumalasuhteelle haittaa, koska epäjumalia ei oikeasti ole olemassa, joten niissä tarjottu lihan ei ole hengellisesti turmiollista. Oli kuitenkin otettava huomioon seuraava turmiollinen haittavaikutus: monet vastakääntyneet kristityt eivät olleet päässeet kokonaan eroon entisestä pakanallisesta ajattelutavastaan. Heille epäjumalat olivat edelleen jollain tavalla totta ja tempeleissä tarjottu ruoka liittyi epäjumaliin. Kun he näkivät ”tiedostavan” kristityn aterioimassa epäjumalan temppelissä, he rohkaistuivat itse tekemään samaa. Heidän heikon omantuntonsa tähden sellainen oli kuitenkin epäjumalan kulttiin liittymistä, ja siksi heidän suhteensa Kristukseen sai särön.

Seuraavaksi Paavali lähti perustelemaan omalla käytöksellään sitä, että kristityn tuli joskus luopua oikeuksistaan ja vapauksistaan, jotta evankeliumi etenisi paremmin. Näin hän oli apostolina tehnyt, ja niin tuli korinttilaistenkin tehdä, esimerkiksi epäjumalien tempeleissä syömisen tapauksessa.

Paavali on luopunut palkastaan

Tässä jaksossa Paavali jatkaa apostolin toimensa pohtimista.

Ettekö tiedä, että tempeleissä palvelevat papit saavat temppelistä elatuksensa ja ne, jotka toimittavat uhrin, saavat alttarille tuoduista uhreista osuutensa? Samoin on Herra määrännyt, että evankeliumin julistajien tulee saada elantonsa evankeliumista.

Mutta minä en ole lainkaan käyttänyt hyväkseni näitä oikeuksia. En nytkään kirjoita tätä vaatiakseni niitä itselleni. Mieluummin vaikka kuolen! Tätä ylpeyden aihetta ei kukaan voi minulta riistää. Siinä, että julistan evankeliumia, ei ole mitään ylpeilemistä, sillä minun on pakko tehdä sitä. Voi minua, ellen evankeliumia julista! Jos teen sitä vapaasta tahdostani, minun kuuluu saada palkkaa. Mutta jos en toimi omasta tahdostani, minä vain suoritan tehtävää, joka on minulle uskottu. Mikä siis on palkkani? Se, että julistan evankeliumia ilman korvausta, käyttämättä hyväkseni niitä oikeuksia, joita minulla sen julistajana on (1. Kor. 9:13-18).

Paavali on jo edellä melko pitkästi kuvaillut sitä, että Jumalan sanan perusteella hänellä olisi oikeus saada palkkaa. Tässä hän jatkaa samasta teemasta: ”Samoin on Herra määrännyt, että evankeliumin julistajien tulee saada elantonsa evankeliumista.”

Tässä vaiheessa kirjeen lukija ja tai sen ääneen lukemisen kuulija saattoi ajatella, että nyt Paavali sitten antaa tilinumeronsa ja kertoo, kuinka suuri osuus tuloista kunkin Korintin kristityn pitäisi hänelle lähettää. Mutta ei, seuraakin ihan päinvastaista: ”En nytkään kirjoita tätä vaatiakseni niitä [oikeuksia] itselleni. Mieluummin vaikka kuolen!” Paavali ei siis ollut kirjoittanut apostolin toimeensa liittyvästä oikeudesta saada palkkaa siksi, että yrittäisi saada korinttilaisia maksamaan hänelle. Hän oli kirjoittanut oikeuksistaan siksi, että halusi antaa korinttilaisille esimerkin siitä, että tietyissä tilanteissa tuli luopua kristitylle kuuluvista oikeuksistaan.

Paavali sanoi, että hänellä ei ole mitään ylpeilemistä evankeliumin julistamisesta. Miksi ei ollut? Eikö se ole kunniakas virka?

Syy sille, että evankeliumin julistaminen ei ollut Paavalille ylpeilemisen aihe, oli seuraava: Paavali oli Kristuksen orja. Kristus oli ostanut hänet kuolemansa hinnalla omakseen, vapaaksi synnin, kuoleman ja perkeleen hallinnasta. Koska Paavali oli orja, hänen oli pakko tehdä sitä, mitä hänen Herransa käski häntä tekemään.

Paavalin palkka oli se, että hän julisti evankeliumia ilmaiseksi, vaikka olisi voinut vaatia siitä rahaa. Näin tekemällä hän katsoi saavansa ansioita Kristuksen edessä. Hän ei saanut niitä pelkästä evankeliumin julistamisesta, sillä orjana hänen oli sitä Herransa käskystä pakko joka tapauksessa tehdä. Mutta hän sai ansiota siitä, että luopui etuuksistaan, jotka olisivat hänelle kuuluneet. Siitä hän saattoi ylpeillä, siitä, että hän Kristuksen apostolina tyytyi vähempään kuin mitä hänen olisi tarvinnut.

Mites myö leipäpapit?

Aika outo ajattelutapa. Mitäs sinä, Jani, tästä ajattelet - evankeliumin saarnaamisesta palkkasi saavana ns. leipäpappina? Entä jos luopuisit palkastasi, että saisit lesoilla?

Minä ajattelen jotain seuraavaa: Me papit olemme kristittyjä, ja sellaisina me olemme Kristuksen orjia. Meidät on lisäksi kutsuttu hänen seurakuntansa papeiksi. Edelleen olemme orjia. Sellaisina meidän tehtävämme on julistaa evankeliumia. Meidän on pakko tehdä sitä, jo kristittyinä ja varsinkin kirkon virkaan kutsuttuina pappeina. Meilläkään ei periaatteessa ole mitään syytä ylpeillä sillä, jos sitä teemme. Sanoohan Kristus evankeliumissa:

Ei palvelija [*doulos* = orja] siitä saa kiitosta, että hän tekee, mitä hänen tulee tehdä. Niinpä tekin, kun olette tehneet kaiken, mitä teidän tulee tehdä, sanokaa: ’Me olemme arvottomia palvelijoita. Olemme tehneet vain sen, minkä olimme velvolliset tekemään.’ (Luuk. 17:9-10).

Minä eroan Paavalista siinä, että minä hyväksyn sen, että saan palkkaa evankeliumin julistamisesta ja muusta työstä, mitä orjana teen seurakunnan hyväksi (ja vähän yhteiskunnankin). Tyydyn siihen, enkä pyri Paavalin tavoin saamaan aihetta kerskaamiseen Jumalan kasvojen edessä. Näin senkin vuoksi, etten ole niin kova luu kuin Paavali. En pystyisi suoriutumaan tehtävistäni, jos minun pitäisi niiden ohella hankkia elantoni jollain muulla työllä.

Mutta en silti koe olevani huono Kristuksen orja, nimittäin tämän saamani palkan takia. Onhan Herra itse, juuri tämän Paavalin mukaan, itse päättänyt niin, että evankeliumin julistajan tulee saada siitä elantonsa. Jeesus on siis määrännyt, että pappien tulee olla paitsi orjia, myös leipäpappeja.

Joten Jani, eiköhän me tyydytä tähän osaamme. Jätetään Paavalille se ”kerskaus”, joka hänelle kuuluu. Ei meistä olisi sellaiseen, mitä hän teki.

Paavali on Mooseksen lain suhteen kuin kameleontti – mutta hyvästä syystä

Seuraavaksi Paavali jatkaa omasta itsestään ja apostolinvirastaan puhumista. Hän puhuu itsestään kahdesta syystä: 1) Hän halusi, kuten sanottua, antaa korinttilaisille esimerkin siitä, kuin kristityn tuli käyttäytyä, ei omaa etuaan vaan evankeliumin menestystä etsien, 2) Jotkut Korintin kristityistä olivat epäilleet sitä, oliko Paavali oikea apostoli. Hän koki tarpeelliseksi puolustautua heidän syytöksiään vastaan.

Vaikka olen vapaa ja kaikista riippumaton, olen ruvennut kaikkien orjaksi voittaakseni Kristukselle mahdollisimman monia. Voittaakseni hänen omikseen juutalaisia olen näille ollut kuin juutalainen; voittaakseni lain alaisina eläviä olen näille ollut kuin lain alainen, vaikka en olekaan lain alainen. Voittaakseni ilman lakia eläviä olen näille ollut kuin eläisin ilman lakia, vaikka en olekaan Jumalan lakia vailla – onhan minulla Kristuksen laki. Voittaakseni heikkoja olen näille ollut heikko. Kaikille olen ollut kaikkea, jotta pelastaisin edes muutamia. Kaiken tämän teen evankeliumin vuoksi, jotta olisin itsekkin siitä osallinen (1. Kor. 9:19-23).

Kommentaari ounastelee, että jotkut korinttilaiset arvostelivat Paavalia siitä, että hän ei ollut puheissaan ja toimissaan johdonmukainen, vaan kuin jonkinlainen kameleontti, joka muuttuu sen mukaan, millaisessa ympäristössä oleskelee.

Paavali myöntää, että se on totta, mutta puolustautuu sanomalla, että sellaiseen on hyvä syy: että hän saisi mahdollisimman monet vakuutettua Kristuksen sanomasta. Kun hän saarnasi ja toimi juutalaiskristittyjen tai juutalaisten parissa, hän eli juutalaisen kulttuurin ja uskonnon mukaisesti: noudatti Mooseksen lakia ja sen ruokasäännöksiä. Hän jopa ympärileikkautti työtoverinsa Timoteuksen, joka oli juutalaisäidin ja kreikkalaisen isän poika. Näin hän toimi, jotta olisi saavuttanut juutalaisten luottamuksen ja tätä kautta saanut sanomansa Kristuksesta

menemään heidän keskuudessaan paremmin perille. Paavali toimi hyvän rektorin eli ammattipuhujan tavoin ja huolehti ethoksestaan. Ei siis siitä, että hän oli kuulijoidensa mielestä hyvä tyyppi. Vain sen avulla sanoma voi mennä perille.

Mutta Paavali jatkaa: ”vaikka en olekaan lain alainen”. Kristus oli vapauttanut hänet Mooseksen lain ruokasäännöksistä ja muista kultillisista laeista. Hänen vanhurskautensa eli Jumalalle kelpaamisensa ei perustunut niihin, vaan Jeesukseen uskomiseen. Ei hänen oikeasti olisi tarvinnut välittää Mooseksen laista.

Tästä Paavali kirjoitti toisaalla: ”Kristus on lain loppu, vanhurskaudeksi jokaiselle joka uskoo” (Room. 10:4). Tämä kannattaisi jokaisen tajuta, ainakin meidän pakanakristittyjen. Olen kuullut, että täällä Savonlinnassakin on joitain kristittyjä, jotka uskovat, että ollakseen kunnan kristitty ihmisen tulee noudattaa juutalaista sapattia ja ruokasäännöksiä. Paavalin mukaan sellainen merkitsee sitä, että ihminen yrittää tulla Jumalalle kelpaavaksi Mooseksen lain eikä Kristukseen uskomisen avulla. Sellainen turmelee uskon, koska se saa omantunnon turvautumaan Mooseksen lain mukaisiin tekoihin Kristuksen sijasta.

Toisaalta Paavali kuitenkin sanoo, että vaikka hän elää ”kuin ilman lakia”, ei hän silti ole vailla Jumalan lakia. Tällä hän tarkoittaa, että hän on vapaa Mooseksen lain kulttisäännöksistä mutta hänellä on silti Kristuksen laki. Tämä tarkoittaa rakkauden lakia: ”rakasta Jumalaa yli kaiken ja lähimmäistä niin kuin itseäsi.” Sen noudattamista ei saa aikaan oma yritys elää Jumalan lain mukaan, vaan Kristus ja hänen Henkensä, joka uudistaa ihmisen sydämen: rakastamaan ja hylkäämään synnin.

Paavali samaistuu omaltatunnon heikkoihin – ja niin meidänkin tulisi

Lopuksi Paavali sanoo, ”voittaakseni heikkoja olen näille ollut heikko”. Kommentaari viittaa siihen, että tuosta puuttuu sana ”kuin”. Puhuessaan lain alla olevien miellyttämisestä hän sanoo ”olen näille ollut *kuin* lain alainen”. Samoin puhuessaan ”ilman lakia olevista” hän sanoo: ”Olen ollut näille *kuin* eläisin ilman lakia.” Mutta heikkojen kohdalla ei ole tällaista ”kuin” partikkelia. Paavali on heikko, ei *kuin* heikko. Kommentaarin mukaan se tarkoittaa, että Paavali samaistuu noihin ”heikkoihin”.

”Heikko” viittaa omaltatunnon heikkoihin eli sellaisiin, joiden omatunto eli sydämen suhde Kristukseen vahingoittuu turhankin herkästi, esimerkiksi epäjumalien temppelissä ruokailemisesta. Ehkä Paavali itse oli tällainen heikko, vaikka tiesikin järjen tasolla, että epäjumalien temppelissä syöminen oli periaatteessa ihan OK, sillä epäjumalia ei oikeasti ollut olemassa. Tai sitten hän muuten vain halusi samaistua omaltatunnon heikkoihin. Hän teki sen, jotta Kristuksesta kertova evankeliumi menestyisi ja kasvaisi heidän keskuudessaan, eikä tukahtuisi siihen, että omasta mielestään ”sivistyneet” kristityt söivät julkisesti epäjumalien ruokaloissa ihan hyvällä mielellä.

Minusta nykyisessä kirkollisessa keskustelussa ja toiminnassa tulisi ottaa tämä Paavalin pointti huomioon. Ihan liian usein me kirkon miehet ja naiset haluamme hätkäyttää ihmisiä

julkisuudessa, osoittaa, että minä poika tai minä tyttö se olen niin reteän vapaamielinen, että oksat pois. Ja niin oli Jeesuskin, joten tulkaa hänen luokseen!

Joskus sellaisen tarkoituksena voi tietenkin olla ns. ”heikosti sitoutuneitten” tai ”liberaalien” seurakuntalaisten houkuttelemineen kuulemaan evankeliumin sanomaa. Tässä mielessä idea on ehkä sama kuin Paavalilla. ”Liberaaleille minä olen ollut liberaali”.

Mutta samalla voi käydä niin, että loukataan omaltatunnonltaan heikkojen uskoa. Otan yhden esimerkin. Jokin aika sitten Kirkko ja Kaupunki -lehdessä, kirjoitettiin äiti Ammasta, joka kävi Helsingissä halaamassa ihmisiä ja tuomassa näin heille hengellistä kokemusta jumalallisesta rakkaudesta. Artikkelin oli kritiikitöntä kehua ja hindulaisen näkökulman esillä pitämistä.

Joku teologiaa ymmärtävä kristitty saattoi tulkita tuon artikkelin parhain päin, nimittäin niin, että siinä keuhuttiin äiti Ammaa hyvän toimintatavan, halauksen käyttöönnotosta. Tahdottiin sanoa, että jotain sellaista meidän kirkossakin kannattaisi omaksua ihmisten tavoittamiseksi.

Mutta samalla unohdettiin, että me ”heikot”, kuten minä (ja Paavali varmaan pilven reunalla) pahennumme omassatunnossamme tällaisesta epäjumalien palvonnan kehumisesta.

Sillä onhan se ihan varma tosiasia, että hindulaisena äiti Amma ei ole Jumalan lähettiläs vaan hindulaisten epäjumalien palvelija. Ja että Jumalan yhteyteen ei päästä häntä halaamalla, vaan Jeesukseen uskomalla. Tällainen ”omassatunnossaan heikkojen” näkökulma pitäisi ottaa kaikessa kirkollisessa toiminnassa huomioon, ainakin kun kyse on suurelle yleisölle tarkoitettusta kirkollisesta viestinnästä.

Sitten jossain muussa seurassa, vaikka uskontodialogia käsittelevässä asiantuntijaseminaarissa, voisi ottaa toisen, teologisen näkökulman. Silloin voisi pitää esillä Amman toiminnassa olevaa hyvää ja kysyä, että voisiko kirkko omaksua äiti Amman menetelmistä jotain. Tällaisessa seminaarissa osallistujat tajuavat, että äiti Amma ei ole oikea hengellisyyden opettaja ja että Jeesus Kristus on ainoa tie Jumalan luo. Ja että tästä huolimatta hindujen kanssa voi käydä uskontodialogia, kunhan pidetään Jeesuksesta ja omasta perinteestämme kiinni.